

Factsheet radicalisering: samenspel tussen Rijk en gemeenten

In toenemende mate worden we in ons dorp of stad geconfronteerd met de gevolgen van oorlogen in andere delen van de wereld. De zorgen rondom radicalisering - in het bijzonder jihadisme - worden steeds groter. De maatschappelijke gevolgen van radicalisering zijn groot, een effectieve en integrale aanpak is essentieel. Radicalisering kan in iedere gemeente in Nederland plaatsvinden. Met vragen over het aanpakken en tegengaan van radicalisering, kijken inwoners als eerste naar de overheid, Rijk, maar ook gemeenten.

Voor een goede aanpak van radicalisering is zowel preventie als repressie van belang; een integrale aanpak staat voorop. Vooral in het laatste onderdeel hebben gemeenten hun verantwoordelijkheid. Goede samenwerking tussen Rijk en gemeenten is daarbij cruciaal. Gemeentelijke diensten hebben veel directe contacten met inwoners. Hier liggen kansen om signalen van radicalisering op te pikken. Denk aan ambtenaren van de sociale dienst, bouw- en woningtoezicht, leerplichtambtenaren of jongerenwerk. Uiteraard vormen ook politiefunctionarissen (uit regionale eenheden, recherche en jeugdzaken) een belangrijke bron. Burgers zijn ook een belangrijke bron van informatie. In een multidisciplinair casuoverleg (of soort gelijk) kunnen de signalen vervolgens integraal tussen en met de maatschappelijke partners uit het sociaal domein en het veiligheidsdomein besproken en geduid worden.

In deze factsheet vindt u algemene informatie over de lokale (bestuurlijke) aanpak van radicalisering en jihadisme. Heeft u na het lezen hiervan nog vragen? Mail dan naar radicalisering@vng.nl (voor niet-acute vragen). Voor vragen die verband houden met een concrete casus of paspoortmaatregel, dient u contact op te nemen met de politie en zo nodig de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). U kunt de NCTV bereiken via het algemene telefoonnummer 070 751 5050

Wat kunt u nu al doen om radicalisering in uw gemeente tijdig te herkennen en tegen te gaan?

De gemeente heeft als eerste overheid nauw contact met en kennis van haar inwoners. Daarmee is de gemeente een spin-in-het-web en regisseur. Om deze positie goed te kunnen vervullen, zijn de volgende stappen raadzaam:

1. Bouw een vertrouwensrelatie op met de islamitische gemeenschap en maatschappelijke organisaties. Goede samenwerking is een must, net als elkaar kennen en kunnen vinden. Denk hierbij ook aan organisaties binnen het sociaal domein (sociaal werk, jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming) en aan bijvoorbeeld onderwijsinstellingen), evenals de verbinding met de veiligheidspartners (politie, openbaar ministerie, veiligheidshuizen etc.). Aangeraden wordt om regelmatig op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau met de relevante partijen in gesprek te blijven.
2. Wijs binnen uw gemeente een dossierhouder aan (voor zover nog niet aanwezig). De dossierhouder fungeert als primair aanspreekpunt voor vragen en signalen vanuit de lokale partners gericht op preventie van radicalisering. Het is raadzaam om regelmatig te overleggen tussen gemeente en politie over binnengekomen signalen en deze zo mogelijk te verrijken met

informatie van andere partners om zo gezamenlijk een beleidsstrategie te bepalen. Maak in de lokale driehoek afspraken over de wijze waarop partijen informatie met elkaar delen alsmede welke informatie gedeeld wordt.

3. Wanneer daartoe aanleiding is – bijvoorbeeld op het moment dat concrete casuïstiek opspeelt of er zorgelijke signalen rondom radicalisering en extremisme zijn: Stel het multidisciplinair casusoverleg in, om met relevante partijen af te stemmen hoe om te gaan met signalen en hoe die geduid kunnen worden. Deze tafel kan aangevuld worden met partners die informatie over personen of organisaties hebben die helpt het signaal te duiden. Signalen kunnen tot de gemeente komen via de inlichtingendienst (AIVD) of politie, maar ook al vroegtijdig via eerstelijns werkers, ambtenaren en burgers. De NCTV kan adviseren bij het opzetten van een multidisciplinair casusoverleg.
4. Stel in samenwerking met lokale partners (onderwijs, wijkteams, sociaal domein) een preventieve aanpak op. Zie hiervoor ook de Handreiking¹ Lokale Aanpak radicalisering voor gemeenten.

Hoe ontvang ik informatie van de AIVD?

Indien de AIVD vanwege staatsveiligheid signalen aan de lokale overheid wil afgeven, gebeurt dit met een ambtsbericht aan de burgemeester. Het ambtsbericht bevat summiere informatie over de dreiging en de betrokken persoon. Indien u een ambtsbericht ontvangt, kunt u dit bespreken in het casusoverleg. De AIVD is bereid *waar mogelijk* toelichting te geven op het uitgebrachte ambtsbericht. De NCTV kan u advies geven over eventueel handelingsperspectief.

Hoe licht ik mijn gemeenteraad in?

Het is belangrijk om de gemeenteraad tijdig op de hoogte te brengen van de beleidsambities in de aanpak van radicalisering. Sommige Colleges doen dat met een brief aan de raad, in andere gemeenten vindt een vertrouwelijk gesprek met de raadscommissie plaats. Zeker als er sprake is van concrete casuïstiek zult u moeten laveren tussen het informeren van de raad, het waarborgen van privacy en eventuele veiligheidsaspecten. U kunt ook contact zoeken met naburige gemeenten hoe zij omgaan met het informeren van de gemeenteraad.

Wat moet ik doen met vragen van burgers?

Indien burgers vragen hebben over preventie van radicalisering en de rol van de gemeente daarbij kunt u ze verwijzen naar de handreiking lokale aanpak en kunt u aangeven wat uw gemeente specifiek doet op het gebied van radicalisering. Burgers met informatie over een vermoedelijke uitreis met jihadistische intenties naar Syrië of mogelijk strafbare handelingen in Nederland kunnen dit melden bij Meld Misdaad Anoniem, via 0800-7000 of bij de politie. Signalen van meer algemene aard kunt u zo nodig met lokale partners bespreken.

---

¹ <http://www.nctv.nl/actueel/nieuws/handreikingen-aanpak-radicalisering-en-terrorisbestrijding-beschikbaar.aspx?cp=126&cs=60005>

Wat gebeurt er als een jihadreiziger terugkeert naar Nederland?

Elke onderkende terugkeerder wordt bij terugkomst voor verhoor staande gehouden en het Openbaar Ministerie gaat waar dat mogelijk is over tot strafvervolgning. Na onderzoek naar de bezigheden in landen als Syrië en Irak volgt al dan niet voorgeleiding voor de rechter door het OM. Politie en AIVD houden terugkeerders scherp in beeld, blijven alert op ontwikkelingen en delen relevante informatie met gemeenten als dat mogelijk is. De gemeente heeft een rol wanneer een terugkeerder zich vestigt in deze gemeente. De gemeente wordt hiervan – waar mogelijk – door AIVD en of politie op de hoogte gebracht. Vaak komen er echter eerder signalen uit de gemeenschap. Indien een terugkeerder in een gemeente aanwezig is, dient deze in een multidisciplinair casusoverleg regelmatig besproken te worden. De NCTV heeft bij deze casusoverleggen een adviserende rol en brengt expertise in.

Wat is de rol van VNG?

De VNG voert gesprekken met het Rijk en ondersteunt gemeenten. Vanaf 2015 is de mailbox radicalisering@vng.nl geopend voor algemene vragen van gemeenten over de preventieve aanpak van radicalisering. VNG beantwoordt uw vraag in samenspraak met de Rijks-departementen, de NCTV, andere gemeenten en kenniscentra. Medio 2015 zal deze loketfunctie overgaan in de expertise-unit sociale stabiliteit van het ministerie van SZW.

Wat is de rol van de NCTV in de aanpak van radicalisering en jihadisme?

De NCTV heeft van de ministers van SZW en VenJ de opdracht gekregen om het actieprogramma integrale aanpak jihadisme te coördineren. Dat betekent dat de NCTV samen met de landelijke en lokale partners, waaronder gemeenten, uitvoering geeft aan de maatregelen zoals uit het actieprogramma. De NCTV stelt kennis en informatie beschikbaar voor gemeenten en andere organisaties die te maken hebben met radicaliseringsproblematiek.

Waar vind ik achtergrondinformatie?

Op www.vng.nl vindt u verschillende documenten, zoals:

- Actieprogramma integrale aanpak Jihadisme (augustus 2014)
- Het mondiaal jihadisme: een Fenomeenanalyse (december 2014)
- Transformatie van het Nederlands Jihadisme (juni 2014)
- Handreiking lokale aanpak radicalisering voor gemeenten (december 2014)

E-learning en training:

Via <https://toolbox.extremisme.nctv.nl> kunt u een e-learning module volgen, die kan helpen bij de duiding van signalen. Daarnaast organiseert de NCTV trainingen voor sleutelpersonen en frontlijnwerkers en kunt u zich aanmelden voor het Landelijk Platform Lokale Professionals.

Ook kennisinstituten en particuliere organisaties bieden advies en ondersteuning aan.

Contact met VNG: Informatiecentrum (070) 373 83 93,

Mail naar info@radicalisering.nl , website: www.vng.nl/radicalisering